

ועדת הערר למענקי הקורונה: צמצום מענק הוצאות קבועות - במקרים חריגים בלבד

רשות המסים קבעה כי חברה שקיבלה מענק הוצאות קבועות, בגין הפגיעה בה במהלך גלי הקורונה, שגבוה מההוצאות שלה בפועל לא זכאית למענקים נוספים שהתקבלו בהמשך באותה עילה * אלא שוועדת הערר הפכה את ההחלטה וקבעה כי המענק נועד למטרות נוספות

אלה לוי-וינריב 20/2/22

מענק ההוצאות הקבועות נועד לדאוג להמשכיות של העסקים בתקופת הקורונה. רשות המסים אינה יכולה להפחית מתשלומי מענק ההוצאות הקבועות כראות עיניה, גם אם המענק גבוה מההוצאות שהוצאו בפועל. בדיקה פרטנית של הפער בין סכום המענק שהתקבל, להוצאות בפועל תעשה על ידי הרשות במקרים חריגים בלבד - כך קבעה ועדת הערר למענקי הקורונה, לאחר שדחתה את עמדת רשות המסים לפיה לרשות סמכות בלתי מוגבלת לחשב את הוצאות העסק בפועל ולהפחית את מענק ההוצאות הקבועות שקיבל.

בהחלטה המשרטטת את גבולות סמכות רשות המסים להפחית את מענקי ההוצאות הקבועות נקבע כי "המענק נועד לסייע לשוק הפרטי, והוא מכון לעסקים שנקלעו לקשיים וחלה אצלם ירידת מחזורים. מענקים אלו נועדו לסייע לעסקים אלו לכסות את ההוצאות הקבועות, אך מטעמי פשטות ויעילות, ככלל, אין בודקים מהם ההוצאות הקבועות של העסק. ההוצאות הקבועות עשויות להיות גבוהות מהמענק המחושב לפי הנוסחה או נמוכות ממנו; חוסר ההתאמה בין גובה ההוצאות הקבועות לגובה המענק אינו מפריע, כי גם אם המענק הוא גבוה יותר מסייע לעסק שמצוי במצוקה".

עוד ציינו הדיינים כי "אין מדובר ב'מענק עודף', אלא במענק שמקיים תכליות נוספות מלבד התכלית של ההוצאות הקבועות".

ההחלטה ניתנה במסגרת ערר שהגישה חברת אינקוגניטו מוזיקה, הפועלת בתחום המוסיקה לאירועים ובהפקות ובעיצוב אירועים, על הפחתת מענקי ההשתתפות בהוצאותיה הקבועות על ידי רשות המסים. במהלך תקופת הסיוע לעסקים בעקבות משבר הקורונה, הגישה החברה וקיבלה מענקים בהתאם לחוק התוכנית לסיוע כלכלי (נגיף הקורונה), בהם מענקי מרץ-אפריל 2020 בסך 40,350, יולי-אוגוסט בסך 64,753 ונובמבר-דצמבר כ-86 אלף שקל.

בין החברה לרשות המסים התעוררה מחלוקת בנוגע למענקים שביקשה החברה עבור מאי-יוני, לאחר שהרשות הפחיתה ב-9,462 שקל את סכום המענק ששולם, וכן בהמשך בנוגע למענקי ספטמבר-אוקטובר. החברה הגישה בקשה למענקים, והועברה לה מקדמה בסך 84,119 שקל, ואולם, זמן קצר לאחר מכן דרשה רשות המסים מהחברה להמציא לעיונה מאזני בוחן לשנים 2019 ו-2020 על מנת שניתן יהיה לבחון את הוצאותיה הקבועות.

לאחר עיון במאזנים קבעה רשות המסים כי ההוצאות הקבועות של החברה בשנת 2020 כולה נמוכות מגובה המענקים ששולמו לה עד לאותה העת ועל כן נדחתה בקשתה למענקים נוספים.

ההשגות שהגישה החברה על הקיצוץ במענקים נדחו, וברשות המסים מסרו לחברה כי "סמכות המנהל ולהקטין את מקדם ההשתתפות בהוצאות קבועות, וזאת לאחר בדיקה שנערכה להוצאות הקבועות של העסק, שבה נמצא שהמענק המבוקש עולה על ההוצאות הקבועות של העסק". ברשות ציינו כי בעוד הוצאותיה של החברה בשנת 2020 עמדו על כ-130 אלף שקל, החברה קיבלה כ-259 אלף שקל מענק השתתפות בהוצאות קבועות - ולכן אינה זכאית למענקים נוספים.

בערר שהגישה לוועדת הערר לענייני קורונה טענה התברה כי יש לפרש את סמכות מנהל רשות המסים לשנות את "מקדם ההשתתפות בהוצאות הקבועות" (לחרוג מהנוסחה בחוק) כך שלמנהל ניתנה סמכות להגדיל את המענק בלבד, ולא להקטין אותו. רשות המסים דחתה טענה זו וטענה מנגד כי החוק לא נועד לשפות את העסק על אובדן הכנסותיו בשל מגפת הקורונה, אלא נועד לסייע בנטל הנשיאה בהוצאות הקבועות הוצאות שממשיכות להתקיים ללא תלות במגפה, בה בשעה שההכנסות נפגעות.

רשות המסים הדגישה כי החוק מסמיק את המנהל לשנות את המקדם לכל עסק כאשר הוא שוכנע שהמקדם אינו משקף את ההוצאות של העסק.

עיקר הערר סבב סביב השאלה מתי רשות המסים יכולה לסטות מהנוסחה הקבועה בחוק מענקי הקורונה, ולקבוע את מענק ההוצאות הקבועות של העסק בהתאם לגובה ההוצאות הקבועות של העסק בפועל ולא על פי הנוסחה.

על פי חוק המענקים, עסקים שמחזור העסקאות שלהם עלה על 1.5 מיליון שקל היו זכאים להשתתפות בהוצאות הקבועות, על פי נוסחה שבבסיסה היחס בין התשומות בעסק לבין מחזור ההכנסות (על פי הנוסחה נקבע "מקדם" הפיצוי). עוד על פי חוק, ניתנה לרשות המסים סמכות לשנות את המקדם הקבוע בנוסחה, ולהתאים אותו להוצאות הקבועות של העסק.

בעוד הרשות טענה כי סמכות זו רחבה, והרשות יכולה לעשות בה שימוש על פי שיקול דעתה, קיבלו חברי ועדת הערר את טענת החברה המערערת לפיה מדובר בחריג לחוק שיש לעשות בו שימוש מצומצם.

בהחלטה המקבלת את הערר של החברה באופן מלא צוין, כי "הסיוע לעסקים שנקלעו למצוקה אינו מתמצה בכיסוי הוצאותיהם הקבועות, ויש היגיון כלכלי גם במתן מענק שמתבסס על אובדן הכנסות".

עוד צוין לגבי מענק ההוצאות הקבועות, "ברור שלא מדובר בנוסחה שנועדה לשקף את ההוצאות הקבועות העסק... כיסוי ההוצאות הקבועות הוא רק אחת מן התכליות שעומדות בבסיס המענק, שמלכתחילה יועד גם להבטחת ההמשכיות העסקית ולהאצת המשק באופן כללי. בדיקת ההוצאות הקבועות בפועל היא בבחינת חריג, שאינו מעיד על הכלל".

לעמדת חברי הוועד, "ההיגיון מחייב את המסקנה כי הסמכות לחרוג מן הנוסחה מיועדת למקרים חריגים ויוצאי דופן בלבד", צוין בהחלטה ונקבע כי מקרים אלה כוללים אחד משניים: מקרים שבהם הוצאותיו הקבועות של העסק הן כה גדולות, עד שהמענק הניתן לפי הנוסחה אינו מכסה אותן, ואז יש להגדיל את המענק בהתאם להוצאות הקבועות; או במקרים שבהם המענק הוא כה גבוה, עד שהוא אינו משרת את התכלית של שמירה על ההמשכיות העסקית, והוא מסייע לעסק במידה גבוהה בהרבה מן הנדרש לצורך שמירה על המשכיות.

עוד נקבע כי המקרה של חברת אינקוגניטו מוזיקה לא נכלל באף אחד מהמקרים החריגים הללו, ועל כן הערר התקבל במלואו.

מהפכה משמעותית

לדברי עו"ד רו"ח שחר שטראוס, מומחה למיסוי ושותף במשרד בנימיני ושות', "החלטת הוועדה בעניין אינקוגניטו מהווה מהפכה משמעותית עבור מרבית העוסקים, וקובעת כי הבדיקות המקיפות והנרחבות אשר עושה רשות המסים לצורך בדיקת הוצאותיהם הקבועות הינה מוגדת לתכלית והוראות החוק. הוועדה קבעה ובצדק כי על אף שמו של המענק, "מענק הוצאות קבועות", תכלית החקיקה הייתה לאפשר את ההמשכיות העסקית של העוסקים במשק, וגם במקרים בהם סכום המענקים גבוה פי כמה וכמה מסכום ההוצאות הקבועות, אין בכך כדי להוות עילה להתזר המענקים. בעניין אינקוגניטו הוועדה אישרה תשלום מענקים בסכום הגבוה פי שלוש מסכום ההוצאות הקבועות של אותו עוסק".